

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

ЗА ЄДИНУ ПОМІСНУ УКРАЇНСЬКУ
ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ

ЧАСОПИС ВОЛИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

№ 1 (230), січень 2024 р.

ЖІНОЧИЙ МОНАСТІР ЗАПРОШУЄ ОХОЧИХ НА... ВИПІКАННЯ ПРОСФОР

Якщо ви бажаєте послужити Богу, виготовляючи проскури, вас чекають у Свято-Василівській обителі, що в Луцьку.

Ці ритуальні хлібні вироби, які випікають тут, використовують для багатьох храмів Волині й не тільки. Та рук сестер не завжди вистачає, аби встигнути скільки необхідно. Тому допомогти можуть і миряни. Зі слів ігумені Анастасії (Заруденець), так можна відновити душевний спокій і найголовніше – послужити Господу.

Просфорня тут діє вже 14 років – як і сама обитель. Монахиня Ольга (Юхта) знає всі нюанси випікання. Добре пам'ятає той день, коли взялася за справу вперше. Каже, спочатку було страшно, бо це дуже відповідально. Але черниці не обирають, чим займатися. «Кожен послух у монастирі є потрібним і благословенним. Усе робиться во славу Божу», – каже сестра Ольга.

Матінка Анастасія теж відповідально ставиться до цієї справи. Адже, каже вона, усвідомлює, що будь-яка просфора може стати агнечною. Агнець – це частинка, яку священник вирізає із просфори. Під час Літургії ця часточка стає справжнім тілом Христа. Саме тому кожен проскуру печуть із трепетом, у тишині, молитві й чистоті.

Просфорню в монастирі її насельниці створювали самотужки. Спершу випікали вручну, нині частина процесу автоматизована, що значно полегшує роботу. За день сестри випікають щонайменше 5 тисяч проскур. А напередодні великих свят – у рази більше.

Тож якщо ви бажаєте таким чином послужити Богові, звертайтеся в монастирську просфорню (Луцьк, просп. Волі, 2).

Олена МАЮК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у каталозі обласної періодики – 91241.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavivolyani.org.ua

ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЯ НЕДІЛЯ ПІСЛЯ П'ЯТДЕСЯТНИЦІ

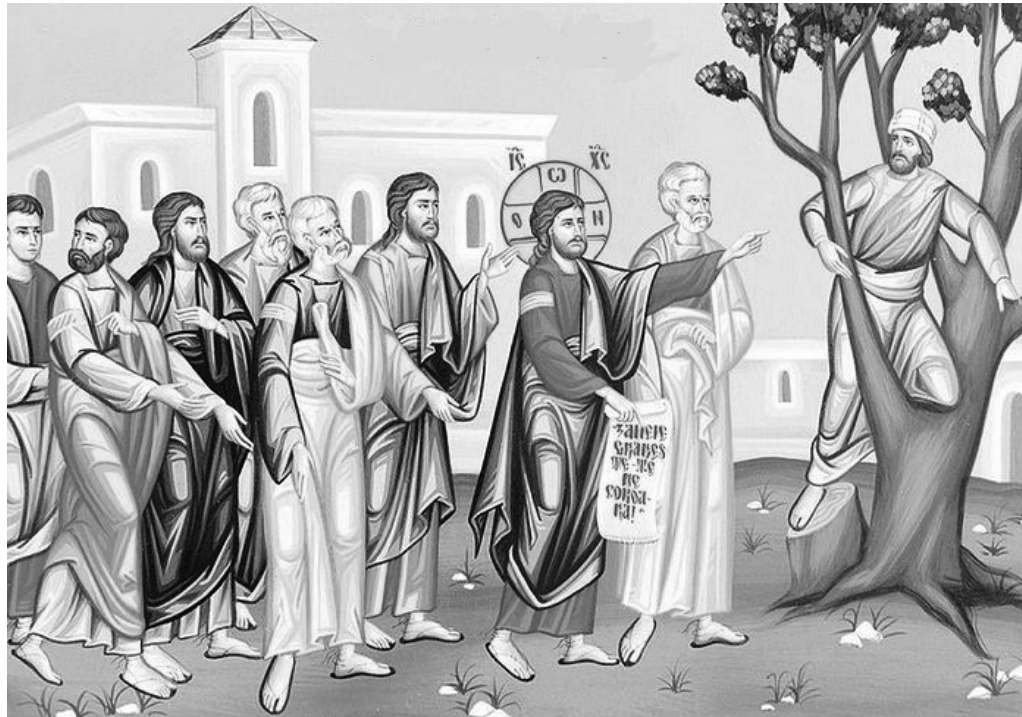
У храмах цього дня читається Євангеліє від Луки – уривок про митника Закхея.

Історія, на перший погляд, звична: люди зібралися побачити Ісуса, а митник Закхея виліз аж на дерево. Був малим на зріст і не мав змоги на рівних із присутніми зустрітися віч-на-віч зі Спасителем. «Прийшовши на те місце, Ісус глянув угору і сказав до нього: «Закхею, притомом злізай, бо Я сьогодні маю бути в твоєму домі»» (Лк. 19:5). І сталося так, що грішний митник прийняв у своїй оселі Сина Божого. Адже невимовне бажання Закхея виявилось почутим і здійсненим.

Образ митника у всі часи був украй негативним. Збираючи данину, митники збагачувались і жили в розкоші. Такою була практика збирачів податків, Павло називає її ідолопоклонством (Кол. 3:5). Оскільки вони безсоромно, відкрито сповідували цей недолік, Господь приєднав їх до повій, говорячи провідникам юдеїв: «Митарі й блудниці вас випереджують у Царстві Божім» (Мф. 21:31).

Наш герой не був винятком із цієї когорти. Проте маючи розкішний дім і статки, відчував потребу каяття перед Ісусом і цілком зріло прийняв рішення про власну жертвність: «Господи, ось половину майна свого даю вбогим, а коли чимсь когось і покривдив, поверну вчетверо» (Лк. 19:8).

Образ митника описано євангелістом доволі вдало. Незаконне збагачення є вели-

кою спокусою для збирання скарбів земних. І в сучасному світі цей персонаж залишається живим. Волинь є прикордонною областю, і митників тут достатньо. Пізнати їхні будинки, чи то пак палаци, не становить великих

труднощів. Неодноразово всюдишні журналісти порівнювали офіційні зарплати таких чиновників із задекларованим майном: цифри не збігалися ніяким чином. За скромну платню багатства такого рівня не досягти.

Ось і придумують перепис майна на родичів, а самі виглядають бідними і скромними. А ось із митником Закхеєм диво відбулось по-іншому – він усвідомив Божу істину й був готовий віддати власні статки убогим.

Боротьба з корупцією в нашій країні набуває все конкретніших форм. Покаяння як такого від чиновників високого рівня годі й чекати. Навіть на суді вони далекі від щирого каяття і викручуються всіма силами від кримінальних статей закону. Та є ж, окрім світського, закон Божий. Його потрібно не тільки усвідомити, а й запросити у свій дім Спасителя, як це зробив Закхея: «Ісус сказав до нього: «Сьогодні на цей дім зійшло спасіння, бо й він син Авраама. Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло»» (Лк. 19:10).

Не так просто зайти в дім суперзможних чиновників, які збагатились незаконним чином, – на перешкоді постає височенний кам'яний паркан із колючими дротами, металеві двері із сімома замками, озброєна охорона... Але диво Господнє полягає в тому, що всі ці перешкоди можна здолати єдиним бажанням хазяїна прийняти душею і серцем Божі істини. Господь навідається в будь-яку оселю грішника, що розкаявся.

Віталій КЛИМЧУК

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

УЩАНУВАЛИ ПЕРШОГО ПЕРЕКЛАДАЧА БІБЛІЇ НА УКРАЇНСЬКУ

1 грудня у Волинській православній богословській академії відбувся захід пам'яті науковця і перекладача Пилипа Морачевського.

У рамках проекту «Сакрум української мови», проведеному спільно з ВНУ ім. Лесі Українки, спілкувалися викладачі та студенти. Зокрема, протоієрей Василь Лозовицький (кандидат богословських наук) та Владислав Фульмес (кандидат історичних наук), Наталія Волочай розповіли про історію перекладу Писання, студент Роман Дячук – про спільні та відмінні риси перекладів.

Дослідниця життєвого шляху видатного українця Тетяна Котенко відзначила, що вже опрацьовано деякі рукописні документи і, ймовірно, досить скоро один із комплектів буде видано. Підсумовуючи, учасники відзначили важливість діяльності П. Морачевського, потребу повного видання біблійних книг у його перекладі.

Пилип Семенович Морачевський (1806–1879) – письменник, педагог, науковець, перекладач, знавець багатьох мов. Народився

в селі Шестовиця Чернігівського повіту в сім'ї небагатого шляхтича. Навчався у чернігівській повітській школі. 1823 року закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету. Викладав у кількох навчальних закладах, у т. ч. в луцькій чоловічій гімназії. (Було б добре, якби цей факт увічнити пам'ят-

ною дошкою, адже приміщення збереглося.) Упокоївся видатний українець 26 вересня 1879 р. в с. Шняківка на Чернігівщині, де й похований.

П. С. Морачевський – перший перекладач Нового Завіту та Книги Псалмів українською літературною мовою. Ці переклади і сьогодні вважаються одними з найкращих, проте доля

їх сумна, адже деякі з них так і не опубліковані й досі зберігаються в рукописах. Окремі тексти ще не віднайдені або взагалі втрачені. Протягом 1860–1865 рр. переклав такі частини Святого Письма: Євангеліє (1860), Діяння святих апостолів (кін. 1861 – поч. 1862), Послання святих апостолів (1862–1863, місцезнаходження невідоме), Апокаліпсис (1864) та Псалтир (1864–1865). Автор удосконалював свої переклади, тому вони мали не одну редакцію.

Євангеліє в перекладі Морачевського перевидано в Канаді (1948) і США (1966), їх досі там використовують під час богослужінь. В Україні Євангеліє у перекладі П. Морачевського перевидано київським видавництвом «Простір» у 2007 і 2011 рр., а Псалтир – Національною бібліотекою України ім. В. Вернадського в 2015-му.

У проєкті «Сакрум української мови» в подальшому вивчатимуть міждисциплінарні питання, зокрема, богословські та мовознавчі. Наступну зустріч мають присвятити творчості письменника і перекладача Святого Письма Пантелеймона Куліша, який теж учителював у Луцьку (приміщення теж збереглося і меморіальної дошки на ньому також нема).

Оксана КАРНКОВСЬКА

ХРОНІКА

Капелан із Луцька пройшов стажування в Німеччині

Протоієрей Володимир Труш, настоятель парафії Різдва Йоана Христітеля, взяв участь у двотижневій підготовці військових священників.

На тренувальній базі США навчали капеланських функцій, етики, основ консультування, роботи з травмами за стандартами НАТО та як ведеться капеланське служіння в країнах Альянсу. Душпастирі ділилися досвідом роботи в умовах бойових дій та працювали з українськими військовими, які навчалися в Німеччині.

У грудні 2021 року Президент України підписав Закон «Про службу військового капеланства». А цього року у квітні в київському храмі Святої Софії – Премудрості Божої відбувся перший випуск військових капеланів.

Владика Михайл очолив історичне богослужіння у Кременці

Митрополит Луцький і Волинський правив Божественну Літургію в соборі Святителя Миколая Чудотворця м. Кременця Тернопільської єпархії.

Цей храм належить до Кременецько-Почаївського державного історико-архитектурного заповідника. 6 грудня, в день цього угодника, в Божому домі, який щойно возз'єднався з Православною Церквою України, вперше служили рідною мовою.

Разом із керуючим нашою єпархією молилися митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор, єпископ Хмельницький і Кам'янець-Подільський Павло, інше місцеве духовенство та дуже багато вірян.

У проповіді високопреосвященний підкреслював, що подія для цього міста є значущою, адже поруч знаходиться Почаївська лавра, яку ще досі використовує церква крайни-агресора.

Керуючий єпархією нагороджуватиме Пантелеймонівськими відзнаками

Митрополит Луцький і Волинський Михайл увійшов до Регіональної ради з відзначення кращих медичних працівників області.

За повідомленням сайту volynnews.com, орден та медаль Святого Пантелеймона вручатимуть за високий професіоналізм і милосердя 27 липня, у день пам'яті угодника Божого.

Великомученик і цілитель Пантелеймон, ім'я якого означає «всемилостивий», є по-

кровителем медицини і медичних працівників. Засновники цих відзнак від початку мали вельми благородну мету – підтримати медичного працівника своєю увагою й повагою, а також об'єднати медичну спільноту в групу єдиномисливців. І кожна нова номінація, яка додавалася з року в рік у різних напрямках, це був пошук тих людей, які присвячували своє життя служінню людям, служінню добру, каже владика. Святий Пантелеймон зцілював недужих, найперше молитвами. Так і сучасні лікарі мають за місію не лише оздоровлювати хворих завдяки своїм професійним умінням, а й допомагати людям віднаходити душевні сили.

«Тим, у кого підупала віра, медики допомагають оздоровитися не лише тілесно, а й душевно. Це висока місія медичних працівників, які, маючи колосальний професійний досвід, уміють не лише фахово надавати медичні послуги, а й підбадьорювати – запевняти владика. – Україна сьогодні, як і кожне суспільство, потребує здорових людей. Тому ми і згуртовуємося навколо цієї ідеї – відзначати кращих з кращих за самовіддане служіння своїй справі. Благо, таких достойних людей, яким Господь дав талант опікуватися здоров'ям інших, допомагати ставати на ноги й віднаходити віру, у нас сила-силенна», – зазначив архієрей.

До Регіональної ради ввійшли представники медичних закладів, влади, духовенства, освіти, медіа. 29 листопада відбулося її перше, установче засідання.

Чому Нафанаїл не заявить, що він у календарі РПЦ – це брехня ворога

Пресслужба єпархії з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михайла 16 грудня прокоментувала резонансну новину.

Всі ми пам'ятаємо, як ієрархи Української Православної Церкви (так досі в Україні зареєстровано московський патріархат) неодноразово запевняли, що вони нічого спільного не мають із московитами, що їхня церква самостійна і незалежна.

Але ось у Москві вийшло чергове офіційне видання – «Патриарший календарь на 2024 год». І тут «чомусь» є всі архієреї цієї структури в Україні... Більше того, митрополита Онуфрія, який очолює УПЦ, як і раніше, записано «постоянним членом Священного Синода» – керівного органу всієї московитської церкви.

Вже звично, що агресор весь світ засипає фейками. Невже й це брехня? Дивовижно, але не цього разу. Чому? Бо ні «митрополит Київський і вся України Онуфрій», ні «ми-

Продовження на с. 3

СТРІТЕННЯ. ЗУСТРІЧ ЗІ СПАСИТЕЛЕМ

Свято Стрітєння Господнього увійшло в наше життя як традиційно народне і християнське. Щодо «традиційно народного»: у всі часи люди вітали зміну пори року, особливо перемогу теплих днів над холодними, прихід весни. Весна окрилює людей не тільки духовно, а й дає можливість розпочати працю на землі, яка віддячить щедрим урожаєм. Християни обов'язково кожен важливу справу розпочинають зі щирої звернення до Господа і просять благословення. Хліборобська праця теж розпочиналася з молитви, особливо перед засіванням. Чи не кожний трудовий день дає можливість зустрітись із Творцем і попросити Його благословення на добру справу.

Але суть християнського свята Стрітєння полягає в конкретній події, описаній у Євангелії. На сороковий день після Різдва Немовляти Ісуса родителі принесли Його до храму. Назустріч Святій Родині вийшов старець Симеон, який чекав на Господа тривалий час. Він глянув на Малюка й сповістив, що принесене до храму Дитя служиме спасінню людей. Ця зустріч, старця й Немовляти, увійшла в історію християнства як Стрітєння Господнє (від слова *stripti*, зустріти).

А ще, як, знов-таки, мовлять у народі, на Стрітєння «зима зустрічається з весною». На Волині цей обряд набув колись широкого втілення, а згодом як фестивалі дійства. Вони відбувалися, як правило, у неділі, хоча християнське Стрітєння є нерухомим празником. На вулицях, у парках, на майданах проходили театралізовані зустрічі набридливі зими із красунею Весною, де остання отримувала яскраву перемогу над холодом і побутовими незгодами.

Цьогоріч Стрітєння прийде до нас значно раніше – 2 лютого. Празник християнства незалежний від перипетій погоди, і в усіх православних храмах відбуватимуться святкові Літургії, де не йтиметься про боротьбу зими і весни. Всі християни усвідомлено будуть зустрічати Спасителя із вірою в перемогу добра над злом, нового мислення над зашкарублістю старого і переконливою вірою в перемогу наших воїнів у жорстокій битві з кремлівським ворогом. Усі прагнуть

зустріти своїх рідних із фронту – цілими, неушкодженими і здоровими. Бо всі наші молитви спрямовані до Господа саме з таким проханням, і всі ми твердо віримо в те, що Він нас чує і благословить довгоочікувану перемогу.

А погодні потепління теж на руку нашим бійцям – не доведеться так мерзнути в окопах, проте жарким вогнем якнайшвидше викурити з нашої землі ненависного загарбника.

Дохристиянський звичай освячення вогню трансформувався у християнській традиції в освячення у храмах свічок, які називають «громничними», їх запаленими люди несли додому. Такі свічки цілорічно зберігали на покуті. Від цих «громничних» свічок саме свято Стрітєння називалося колись і Громницею.

На Стрітєння у храмах святять воду: люди вірять, що вона лікує хвороби, гоїть рани, а разом із молитвою рятує від нечистої сили. Тож освяченою водою господарі кропили оселю, кропили нею вояків, які збирались у похід. А пасічники, наприклад, кропили вулики.

Переважає більшість стрітенських «побутово-погодних» прикмет зараз не працює. Раніше ці прикмети наче природно входили у канву свята, були частиною його традиційно-народного антуражу. Нині ж вони залишилися у царині етнографічних досліджень, і лише деякі фольклорні колективи намагаються бодай частково відтворювати якісь обрядові пісні та примовляння, колись типові для Стрітєння.

Це свідчить тільки про те, що українці дозріли до серйозного розуміння сутності Стрітєння, чітко усвідомлюють велич події, яка відбулась у храмі, куди принесли Ісуса для введення, аби дати дорогу новому розумінню буття.

Цього року Стрітєння хай принесе кожному з нас усвідомлену зустріч із Творцем, у руках і віданні Якого – життя наших воїнів, що відстоюють мир і віру в завтрашній день під покровом мудрих Божих істин.

Віталій КЛИМЧУК,
фольклорист

ЯК УТВОРЮЄТЬСЯ ПАРАФІЯ І ХТО РАХУЄ ЦЕРКОВНІ ГРОШІ

Про це розповів декан Михайлівського округу Рожищанського деканату (Луцький р-н) протоієрей Микола Царик у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі».

Об'єднання людей за релігійними інтересами і вияв їх бажання у подальшому духовно розвиватися уже може слугувати підставою для створення парафії, що є найменшою адміністративною одиницею єпархії. Звісно, пояснює панотець, парафії (громади) бувають різними, але всі вони функціонують на підставі статуту, протоколу установчих зборів і заяви від громади. Формується пакет документів і його реєструють відповідно до чинного законодавства.

Щонайменше десять осіб можуть створити парафію. Розпорядженням правлячого архієрея призначається священник, який опікуватиметься громадою. Якщо, наприклад, громада покидає московський патріархат і возз'єднується з Православною Церквою України, то відбувається лише зміна юрисдикції, тобто підпорядкування громади. Назва ж парафії переважно залишається тією ж.

«Є люди, які не бажають возз'єднуватися з ПЦУ, противляться цьому. То, на щастя, такі питання врегульовано законодавством. І чи робитимуть ці особи подальші кроки, щоб бути легальними, це вже їхня відповідальність. А ми маємо рухатися у правовому полі», – каже священнослужитель.

Структура парафії, як правило, така: настоятель (священник), парафіяльна рада, староста, заступник старости (за бажанням), скарбник і, власне, миряни.

Парафіяльна рада підзвітна священникові. У її складі може бути від шести осіб. Усе в храмі робиться з благословення настоятеля. Завдання, які вирішує парафіяльна рада, це: грошові витрати, майнові питання, прибирання території, ремонтні роботи на території храму, звітність перед людьми та інші. Витрати на потреби парафії всі описуються в касовій книзі.

Душпастир каже, що частим є запитання, як заробляють на свої потреби парафії. В о-

новому, це пожертви мирян, які приходять на богослужіння, надходження від продажу свічок, ікон та інших церковних речей. Є меценати, які повністю або частково беруть на себе певні фінансові зобов'язання громади, відчуваючи в цьому власну потребу, і так складають пожертву Богові.

Зарплату члени парафіяльної ради не отримують. Зрідка, наприклад, таке рішення можуть прийняти на користь скарбника чи кочегара храмової котельні. Але, пояснює панотець, кожна громада вирішує це питання самостійно.

Також у церкві є прислужники (здебільшого діти), хористи, братчики і сестриці. Саме із

прислужника у віці 5 років розпочав свій духовний шлях і о. Микола Царик, якого Господь благословив стати тим, ким він мріяв.

Волонтерська робота на території храму, як-от плетіння сіток чи збір речей для військових – цілком прийнятна, вважає священнослужитель: «Усім, що потрібно для перемоги, якщо маємо можливість – допомагаємо. І все те, що корисне нашим воїнам, – я тільки за».

Головне, щоб парафія була єдиною, переконаний священнослужитель. А такою вона є, коли все узгоджено з настоятелем, немає недовіри, чітко визначено пріоритети розвитку громади: «Все має бути гарно, мелодійно... І людина, яка приходить у храм, повинна відчувати підтримку інших людей та Бога, і ніколи не боятися йти до церкви. Навпаки, має поспішати на зустріч із Богом. Від священника багато що залежить. Він людина, яка дбає про громаду, він священник не тільки у храмі, а й поза ним. На нього рівняються. Тому якщо бачать у ньому доброго господаря, доброго пастиря, люди йдуть за ним».

Програма «Духовна абетка» – спільний проєкт «12 каналу» та єпархіальної телестудії «Собор». Ведуча Марія Вавринюк.

Олена МАЮК

Продовження. Початок на с. 2

ХРОНІКА

трополит Владимир-Волинский и Ковельский Владимир», ні «митрополит Волинский и Луцкий Нафанаил», ні «епископ Камень-Каширский Афанасий», ні інші їхні співслужителі офіційно не спростували і, певно, не спростують приналежність до церкви країни-терористки. Адже вони ніколи не оголошували про вихід із МП.

Є ще один аргумент, що цього разу московський церковний лідер не обманює. В його календарі нема митрополитів Симеона (Шостацького) й Олександра (Драбинка), які раніше були архієреями МП, але дійсно відреклися від окупанта і зараз – у складі єпископату Православної Церкви України.

Священники й миряни парафій, які живуть в Україні, й досі підпорядковуються московським архієреям! Отямтесь і виходьте з церкви країни, що вбиває нас!

Як відзначила Різдво парафія, котра першою в Луцьку возз'єдналася з ПЦУ

Після святкового богослужіння враженнями ділився настоятель громади Марії Магдалини протоієрей Олександр Колб.

Уперше в стінах цього храму Різдво Христове зустрічали 25 грудня. Але ще не всі парафіяни перейшли на новоюліанський календар. Планується зробити це перед Великимднем. Із жовтня того року богослужіння тут відбуваються українською мовою.

Рішення про вихід з-під юрисдикції московського патріархату настоятель пояснив тим, що засуджує рф, яка напала на Україну, засуджує тих, хто благословляє і виправдовує цю війну, «релігійно» мотивує воювати проти нас. Його обурило й те, що керівництво УПЦ (МП) так і не зробило повного від'єднання від РПЦ. Свого священника підтримали 90 % вірян, які восени на парафіяльних зборах зафіксували це офіційно.

«Громада зменшувалася з 2014 року. Найбільше людей відійшло у 2022-му, з початку повномасштабного вторгнення. Переконалий, треба проповідувати тільки рідною мовою. Ми раніше говорили проповіді українською, але Євангеліє читали церковнослов'янською, яка майже ніколи не була зрозумілою людям», – каже священнослужитель.

Він пояснює, що в Православній Церкві України громаду ніхто й ні до чого не змушує. Зберігається ідентичність, а змінюється тільки юрисдикція.

Наш архієрей – у храмі-пантеоні на Тернопільщині

Митрополит Луцький і Волинський Михайл 30 грудня взяв участь у Богослужінні в с. Лішня Кременецького р-ну, яке очолив Митрополит Київський і всієї України Єпіфаній.

Владика Михайл долучився до освячення храму на честь праведної Анни та помолився

під час першої Божественної Літургії в ньому.

2014 року на основі каплиці-пантеону в селі почали будувати перший храм у пам'ять про полеглих у російсько-українській війні. В пантеоні розміщено плити з іменами наших воїнів, загиблих, починаючи з того року.

Освячено реанімобіль для воїнів

На території кафедрального собору Святої Трійці митрополит Михайл здійснив чин освячення спецтранспорту, який відправили на фронт.

31 грудня з владикою служив настоятель парафії Архістратиґа Михайла с. Підгайці Луцького районного деканату, військовий капелан протоієрей Іван Гурєєв.

Як розповів душпастир, до нього звернулася мати загиблого бійця Віра Ротмістренко. Із початком повномасштабного вторгнення

Закінчення на с. 7

МОНАСТИРСЬКЕ ПІДЗЕМЕЛЛЯ: І РЕСТОРАН, І УКРИТТЯ

Нещодавно в частині підземних приміщень древнього монастиря бернардинів, що входить до архітектурного комплексу кафедрального собору Святої Трійці, створили новий ресторан (під бібліотекою для юнацтва). Тут усе дихає далекою минувиною, адже за недбані підвали розчистили, відреставрували і створили стародавній інтер'єр у рамках підготовки до 600-ліття найбільшої події в історії Луцька – з'їзду європейських монархів 1429 року. Довідки на стінах, портрети славетних князів, оригінальна фотозона з величезним тронем, рицарі в обладунках...

Митрополит Луцький і Волинський Михайл, натхненник цього задуму і втілення, освятив приміщення. Він каже, що ресторан «Підземелля» парафіяни зможуть використовувати і для весіль, і для хрестин, і для жалобних обідів, і для інших потреб. Тут можна буде

проводити культурно-освітні й наукові заходи. А в час війни, коли звучить сигнал повітряної тривоги, він слугуватиме й укриттям. І якщо чекати відбою треба буде довго, тут і годуватимуть. (Поки що укриттям слугує нижній храм собору.)

Директор «Підземелля» Ольга Куц каже: кожен зал має тут свою атмосферу, і загалом це приміщення передає дух Середньовіччя, щоб кожен, хто прийшов сюди, відчув себе в тій епосі, скуштував і стародавніх страв, і волинських наїдків, у тому числі тих, які можна приготувати на вертелі.

У ресторані «Підземелля» майже все готово до початку роботи, навіть передзамовлення приймають. Офіційне ж відкриття – приблизно у середині січня.

До речі, в іншій частині відреставрованих підвалів цього приміщення вже кілька років діє картинна галерея сакрального й образотворчого мистецтва «Образ».

Віктор ГРЕБЕНЮК

БЛАГОДІЙНІСТЬ

У ДИТЯЧІЙ ЦЕРКВІ – ДОБРОЧИННИЙ ЯРМАРОК НА ПОТРЕБИ ПАРАФІЯНИНА-ВОЇНА

Такий передріздвяний захід організували в луцькій церкві Введення у храм Пресвятої Богородиці після Божественної Літургії 17 грудня.

З благословіння настоятеля протоієрея Віктора Михалевича вихованці недільної школи під орудою матінки Ірини Михалевич старанно готували сувеніри: в'язали, вишивали, майстрували для воїна Владислава, який нині служить у 12-й бригаді спецпризначення «Азов» і є вірянином цього Божого дому. З випічкою допомагали матері. Для дітей це була відповідальна місія. Адже час різдвяних свят – це час творити добро, справи милосердя. На потреби ЗСУ, зокрема, цього захисника зібрали 31 060 грн.

До речі, протягом року відбувалося багато різних заходів за участю маленьких парафіян. Так, у селищі Колки Маневицького деканату пройшов виступ ансамблю недільної школи «Музики Богородичного храму» під керівництвом священника Юрія Щербика, клірика Введенської церкви.

Захід провели для дітей загиблих воїнів 23 серпня, у день Державного Прапора України, за сприяння благодійного фонду «3 рук у руки». А на свято Миколая діти власноруч готували подарунки – розмальовували печиво.

РІЗДВЯНІ КОНЦЕРТИ «ОРАНТИ» І «КРЕДО» ДЛЯ ЗСУ

Благодійний концерт архиєрейського хору «Оранта» луцького кафедрального собору Святої Трійці пройшов у цьому храмі 25 грудня, в перший день Різдва Христового, після Вечірні.

Під орудою регента заслуженого діяча мистецтв України Василя Мойсіюка прозвучали старовинні й сучасні колядки і щедрівки в обробці М. Леонтовича, М. Лозинської, Ф. Грубера та інших.

Під час мистецького заходу зібрано 41 695 грн. Їх передали у волонтерський штаб «Ангар» для потреб 23-го окремого стрілецького батальйону.

Благодійний виступ церковного камерного хору луцького храму Холмської ікони Божої Матері (регент Катерина Токало) проведено 31 грудня з благословіння митрополита Михайла в тому ж соборі.

У програмі «Різдво в просторі та часі» прозвучала барокова музика – українські різдвяні партеси та західноєвропейські мотети, колядки – старовинні й сучасні, «Щедрик» М. Леонтовича й інше. Оригінальним був сольний виступ пані Катерини, яка виконала твір О. Фішера «Радій, Божественна Квітко» («Ave Divino fior»).

Під час концерту зібрано 31 358 гривень для 2-го окремого стрілецького батальйону 68-ї ОЕБ ім. О. Довбуша, в якому служать волинські захисники.

Оксана КАРНКОВСЬКА

АРХІЄРЕЙ ПРИВІТАВ РОЖИЩАНСЬКУ ПАРАФІЮ З ЮВІЛЕЄМ

З нагоди 80-річчя церкви Архистратига Михаїла м. Рожище митрополит Луцький і Волинський Михаїл 21 листопада очолив Божественну Літургію.

У слові архіпастир зазначив: Господь, проявляючи милість до людей, посилає Сина Божого. Адже суть свята Введення Пресвятої Богородиці в тому, що народиться Спаситель, Який нас порятує. Народження дітей є важливою місією жінки. Природність її полягає у дітонародженні. Така воля Божа – чоловік працює в поті лица свого, а жінка народжує в муках. «І не треба жінці сидати в крісло чоловіка, а чоловікові – в крісло жінки», – наголосив владика.

Із другої половини XVIII ст. в містечку Рожище був дерев'яний храм на честь Архистратига Михаїла, побудований єпископом Луцьким і Острозьким Руської унійної церкви Сильвестром (Рудницьким-Любенецьким). Його знищено в Першій світовій війні. Новий Божий дім зведено 1943 року, 21 листопада тут служили першу Літургію. У 2004 році освячено настінні розписи, а в 2009-му – новий престіл (через ветхість старого).

Свято-Михайлівська парафія возз'єдналася із Православною Церквою України торік, і в липні правили перше Богослужіння рідною мовою.

НА ДЕСЯТИРІЧЧІ ХРАМУ В ГАЛИЧАНАХ

Третього грудня митрополит Михаїл відвідав церкву Апостолів Петра й Павла цього села Горохівського деканату з нагоди 10-ї річниці її освячення.

У казанні на Літургії керуючий єпархією зазначив, що Господь благословив людину прийти у цей світ, щоб прославляти Його. Але ми звертаємось до Творця більше з потребою, а не з подякою: «Господи, помилуй!», «Спаси, Господи!» і рідше – «Тобі, Господи!». Так і в євангельській історії: коли Ісус десятох прокажених зцілив – лише один Йому подякував. Тому важливо бути вдячним Богові за дар життя. Християни особливо мають дякувати за своїх дітей, за батьків. А коли дитина дякує, то хочеться їй більше допомогти; якщо ж не дякує, тоді на душі скорбота. Тож «треба дякувати постійно, завжди і всім: батькам за дар життя, дітям, що вони продовжують традиції...» – каже владика. Треба вчитися дякувати і тоді будете отримувати.

Уперше Божий дім у Галичанах спорудили в 1925 році. Проте у 2011-му він повністю згорів. За два роки громада побудувала новий, у 2013 році його освятили. 2019-го парафія змінила юрисдикцію та разом зі священником об'єдналася з ПЦУ.

ЯК У ПІДБЕРЕЗЗІ ВІДЗНАЧИЛИ 540-ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ХРАМУ

Високопреосвященний Михаїл очолив богослужіння у цьому селі Горохівського деканату (Луцький р-н) з нагоди ювілею церкви, престольного свята й інших подій.

9 грудня спочатку владика служив Божественну Літургію в храмі Зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці. Потому, під час хресної ходи, здійснив чин освячення Державного Прапора України, стяга Волинської єпархії, божниці з фігурою праведної Анни та водосвятної чаші, що на території храму.

Анно-Зачаттєвська церква у Підбереззі – одна із найстаріших святинь Волині, якій вдалося вистояти протягом багатьох воєн і гонінь. Заснована 1483 р. Про це зазначено у збережених документах та «Справочной книге о приходах и монастырях Волынской епархии» М. Переверзева (Житомир, 1914). Цей Божий дім освячено в 1645 р.

Хоча церква була діючою за советів, вона теж переживала нелегкі часи. Храм свого часу належав до УАПЦ, яку очолював митрополит Полікарп (Сікорський). За радянських часів у ньому зберігали (ховали) українську богослужбову літературу, бо доти правилося рідною мовою. У храмі, зокрема, знаходилося саморобне українськомовне Євангеліє. У червні 1941-го

священника Івана Концевича, настоятеля в 1936–1941 рр., і двох його синів розстріляли в луцькій тюрмі за те, що були свідомими українцями.

Місцеві називають свою церкву «Неопалимою Купиною» в пам'ять про воєнне лихоліття, коли під час пожежі в селі Бог зберіг святиню неушкодженою. У 1944 р. згоріла частина архіву разом із церковною хатою; по закінченні війни решту документів спалили енкаведисти.

Пізніше, коли почали закривати церкви по селах, довелося проводити відправи вже церковнослов'янською мо-

вою. У цьому Божому домі ніколи не припинялося богослужіння, принаймні у XX ст.

Розповідають, що коли 2000 р. перекривали купол церкви, знайшли зображення тризуба на склі. Ймовірно, він там зберігався ще від повоєнних часів. Останній ремонт даху проводили 1953 р. (про цю дату свідчила записка у знайдений пляшці). У храмі збереглися живопис і різьблення XIX–XX ст. Із 2005 р. тут діє парафіяльна недільна школа. Церква належить до пам'яток архітектури національного значення.

ОСВЯЧЕНО ОНОВЛЕНИЙ ВІВТАР У НОВОСТАВІ

Чин оновлення вівтаря і Божественну Літургію митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив у церкві Різдва Пресвятої Богородиці цього села Горохівського деканату (Луцький р-н) 27 грудня.

З владикою молилися настоятель схиархімандрит Іов (Павленко), інше духовенство.

Цей Божий дім засновано 1740-го й освячено у грудні того ж року. Цьогоріч виконано ремонт храму: пофарбовано й оновлено стіни.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЧОМУ СВАРЯТЬСЯ УКРАЇНЦІ ТА ХТО ВИГРАЄ У «ВІЙНІ СОЦМЕРЕЖ»

Про це розмірковував головний військовий капелан єпархії протоієрей Михайло Бучак у телепередачі «Духовна абетка» на «12 каналі».

«Сварки існують відколи світ. Про причину їхньої появи можна знайти у Біблії. Сварка зчиняється пихою, тобто гординею. А це означає, що будь-яке джерело сварок – людська гординя», – пояснює панотець. Коли один із двох вважає себе мудрішим за іншого, не готовий чути другу сторону. А вміння визнати свої помилки – ознака мудрої людини.

«Якщо ми говоритимемо тільки в площині „землі“, то розмова базуватиметься на нашому „Я“. Але помолившись разом – посеред нас уже буде Бог. Тоді й конфлікту не буде. Бо Господь – джерело миру, а сатана – джерело розбрату. Якщо ж розмова переросла в конфлікт, то однозначно винні усі її учасники. „Бог гордим протиставляє, а смиренним дає благодать“ – це слова зі Святого Письма. Гординя долається смиренним», – зауважує душпастир.

Історично так склалося, що Україна, на превеликий жаль, часто опиняється на межі світових конфліктів. І сьогодні ті інформаційні вкиди, які нам доводиться чути, не мали б бути. На першому місці повинні стояти Бог і Україна, переконаний капелан. З його слів, коли власне «Я» вище за все, тоді виникають складні моменти. Розглядати «Я» слід у контексті, як краще допомогти Україні. Бо ворог уже опустився нижче тваринного рівня. А ми на своїй землі та з Божою поміччю відстоюємо власне право жити мирно.

Панотець наголошує, що ненависть до людини не змінить її поведінку чи світосприйняття: «Треба використовувати знаряддя Божі: молитва за того, хто порушує Заповіді, – це палаюче вугілля на його голову. Пости у фейсбуці не змінюють ситуації. Ми там не чуємо і не бачимо один одного. Це як ніж з-під поли. Корупція так не долається, скільки б ми про неї не кричали... Господь ска-

зав: „все, що з вірою попросите, буде дано вам“».

Щодо мовного питання, котре роз'єднує українців, слід мати на увазі окремо фронт і тил, каже священник. Бо коли воїн на фронті – важливо те, що говорить його серце, а не язик. Кожен, хто пішов захищати Україну, – він українець. А тил асоціюється з тим, що тут мають акумулюватися принципи, які допоможуть зберегти національну ідентичність. Фронт це не те місце, де ми можемо говорити, що „воїни розмовляють російською, то чому в тилу не можна“. Ні, ми маємо поступово трансформуватися в націю, яку нікому не потрібно буде „захищати“, як це робить „умовний путлер“.

«Диявол – батько брехні. І люди, які на його боці, використовуватимуть і його зброю.

Ворог і тоді, і зараз маніпулює на наших слабкостях. А повинна бути єдність. От серед бійців в окопах є ця єдність. Бо ціна розбрату – смерть. Ми маємо їхати на фронт і вчитися цього. В тилу все комфортніше і все не так єдино... Поки грим не вдарить, хлоп не перехреститься. Вдарило – всі хрестяться, не вдарило – всі все забули. У цьому проблема. Мене запитують: „чому Бог нас забув, чому Він такий жорстокий?“ Та ні, не забув. Досвід показав, що люди стають кращими, коли їм вдаряє. Якщо ви ненавидите один одного, обзиваєте, якщо ви забуваєте про Бога, а Україна стає додатком до вашого «Я», тоді починаються проблеми. Тому відповідь: не Бог не любить нас, а ми не любимо країну, один одного. У нас один вибір – між Богом і дияволом, між любов'ю і ненавистю, між егоїзмом

і жертівністю. Коли страшно – ми молимося, а було б ще краще – коли нам добре і тоді ми теж молимося», – каже душпастир.

«Бо де двоє чи троє зібрані в ім'я Моє, там Я серед них», – говорить Спаситель. Де молитва – там ворог не стріляє. Коли поряд Бог – конфліктів не буде. Без Бога – ні до порога. Чому забуваємо мудрість наших предків?

Отець Михайло переконаний: Україну може об'єднати Господь і молитва. Ті, хто на фронті, вони найбільші праведники і потребують великої уваги. Але ще більшої уваги потребують наші вороги, щоб їх ставало все менше. На сьогодні в Україні такий час, коли або чорне, або біле. Напівтонів немає. Ціна цього дуже висока – життя українських воїнів. Полемізувати будемо згодом, після війни, стверджує панотець.

Щоб підтримати наших військових на передовій і тих, хто в тилу за них хвилюється і їм допомагає, з благословення владики Михаїла капелани Волині ініціюють запровадження молитви перед початком навчання в освітніх закладах. «Це об'єднає дітей, підніматиме їхній дух, особливо тих, чий батьки на фронті... Уявіть, дитина подзвонить батькові і скаже, що цілою школою молилися за нього. Молитва „Отче наш“ – спільна для всіх конфесій, молитва за Україну, українське військо, український народ. А результатом буде, дасть Бог, перемога над ворогом», – переконаний військовий капелан.

Він нагадав історію пророка Йони, який за наказом Господа пішов до ворожого міста Ніневія, аби передати слова Божі, що через 40 днів місто буде знищено. І це слово дійшло до царя, який змусив поститися всією країною. За це Всевишній помилював Ніневію.

«Так хочеться, щоб і в нас уся країна молилася... Хочу побажати українцям єдності з Богом, щирої молитви. Усім Божого благословення, перемоги, миру, здоров'я і спасіння», – підсумував панотець.

НАВІЩО ЛЮДИНІ ГРОШІ ТА ЧИ Є В НИХ ЩАСТЯ

Роздумами про це поділився намісник Луцького братського Хрестовоздвиженського монастиря ігумен Никодим (Смілий) у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі».

Священне Писання не засуджує гроші й багатство. В окремих випадках вважається благословенням Божим, що людина живе в достатку. Важливо, як ці статки використовуються і чи не перебуваєш у залежності від накопичення та грошоловства, каже панотець.

«Коли людина використовує гроші для досягнення, наприклад, спасіння своєї душі, бо статки дозволяють робити багато хороших і корисних справ у духовному та соціальному планах, то це добре. Але якщо кошти стають самоціллю – накопичувати їх винятково задля збагачення, – то така пристрасть грошоловства засуджується і Священним Писанням, і Церквою. Христос навчав: „По їхніх плодах пізнаєте їх“. Коли людина перетворюється на скупого власника, економить навіть на собі, аби тільки примножити багатство, бо начебто переживає за завтрашній день, а відтак уже страждають і ближні, це проблема, і над нею треба працювати», – вважає священнослужитель.

Коли говорять про накопичення «на завтрашній день», то це потрібно слабким у вірі Христовій, переконаний душпастир. «Ми знаємо випадки з історії Церкви, коли люди заслужили, щоб їх називали святими, або безсрібниками. Таким був Філарет Милостивий. За життя він усіляко намагався допомогти бідним і нужденним. Бувало, вже і його сім'я страждала, нарікаючи, що немає у що вдягнутися і чого їсти. Але Філарет був вірний Богові й упевнений у тому, що Господь його не залишить. Так і сталося: доньку цього чоловіка взяв за дружину заможний чиновник. Дізнавшись про благі справи її батька, він почав також допомагати бідним і нужденним, а сім'я праведного Філарета отримала ще й великі статки на додачу. За такий спосіб життя та альтруїзм Філарета Милостивого зараховано до лику святих».

Але ми живемо в матеріальному світі й часто переживаємо за завтра. Цей страх призводить до крайнощів: людина складає кошти

і не може їх витратити на те, що по-справжньому зробить щасливим її та ближніх. І наприкінці виходить так, що вона стає рабом матеріальних цінностей. Через це часто руйнуються сім'ї або стаються інші трагедії.

Панотець нагадав, як за радянських часів люди складали гроші на «ощадну книжку», щоб колись зажити щасливо. Але Союз розвалився і «найчесніша держава» обдурила громадян – вони залишилися ні з чим, накопичення не принесли плодів, а навпаки, їх втрата призвела до депресії, розчарування, великого смутку... І тодішня людина запам'яталася як скупий чоловік, який нікому нічого не давав. Людина створена, щоб її любили, а матеріальні речі – щоб ними користуватися. Коли все навпаки – постає питання, для чого це все, якщо ні морального, ні духовного задоволення не відбулося.

Сьогодні багато хто вірить в електронні гроші. Та коли стаються будь-які збої в системі, гроші вмиють недоступні й неможливо скористатися послугами чи придбати товари. І взагалі, каже панотець, грошей у достатній кількості, мабуть, ніхто не відчував. Але якщо за них допомагати ближнім, робити подарунки і від цього отримувати задоволення, то це

приклад правильного ставлення до матеріальних речей.

Рабами грошей стають ті, хто не зупиняється ні перед чим, вважає душпастир: «Усі розуміють, що таке корупція, нарікають, як багато розкрадається державних коштів. Але коли нові люди приходять до цієї „кормушки“, вони враз знаходять тисячі відмовок, чому теж так роблять. І це теж наслідки радянщини. Бо тоді розкуркулювали, знищували господарів, тих людей, які любили свою землю і вміли її обробляти. Спочатку всіх зробили одинаково бідними, а потім усе стало начебто народним. Тому кожен розумів: ага, оскільки це „народне“, а значить як своє, то люди виносили все, що потрапляло під руку. І зараз такого багато... А коли ми чуємо про чиновників, то навіть складно собі уявити, які суми розкрадаються. Проте ці блага ні щастя, ні радості не приносять. Воно все одно йде прахом».

Говорячи, що «немає грошей на прожиття», слід розуміти, про яке саме життя людини мріє для себе. «Скажу так, що кожен може себе прогудувати, бо має певні можливості, щоб заробити гроші. Не треба обманювати. Але от якщо ми не можемо заробити скільки хочемо, щоб хліб мазати маслом та ікрою

зверху, – це вже інше питання. На сьогодні, на щастя, не бачу, щоб люди пухли від голоду. Є соціальні служби, є при храмах місця, де в крайньому випадку допомагають. Але не можна допомогти тому, хто цього не хоче».

Священнослужитель навів приклад безхатків. Часто їм створюють умови для повноцінного проживання і харчування, надають соціальну і психологічну підтримку. Але й ставлять умови, наприклад, позбутися нарко- чи алкозалежності, піти працювати. І тут якраз небажання демонструють ті ж безхатки, бо їм зручно так, як є, вони самі не хочуть нічого змінювати, щоб покращити своє життя. Людина, яка щось хоче робити, засукає рукави і буде діяти. А Господь допоможе стати на ноги. Без труда – нема плода. Немає можливостей лише у тих, хто впадає у відчай. Сатана на цьому ловить і підсадує на залежності, й тоді людина гине.

Апостол Павло сказав: «Хто не працює, хай не їсть». Та часто буває, що люди пропадають на роботах у бажанні заробити, наприклад, на навчання дітям. Але чи потрібна ця освіта їм, чи скористаються вони нею – ось у чому питання, каже душпастир. А батьки, не розуміючи, занапащають себе і дітей, ламаючи їх, бо самі вирішили, де і на кого їм навчатися, який фах здобувати.

Цар Соломон, коли молився Господеві, говорив: не дай, Боже, мені бути бідним, але й не роби мене надмірно багатим. Панотець пояснює, що бідна людина часто нарікає на Всевишнього, бо хтось має більше. А в достатку людина часто засліплена блиском матеріального, не бачить за сріблом нікого, крім себе, а потім чимало страждає і нічого не може зробити заради свого спасіння. Тому Господь і каже, що багатому тяжко увійти в Царство Небесне, верблуду легше ввійти у вушко голки. Звісно, не йдеться, що це неможливо взагалі. Але великі гроші накладають велику відповідальність.

Є люди, які вдячні Богові й намагаються поділитися з ближнім. Знайти, кому допомогти, дуже легко, особливо в час війни.

ЄПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

5 лютого

День заснування храму: 25 років тому, 1999-го, – церква Вознесіння Господнього в Рокинях Луцького райдек.

12 лютого

День освяти храму: 30 років тому, 1994-го, – церква Апостолів Петра і Павла в Мар'янівці Горохівського дек. (Луцький р-н).

14 лютого

День освяти храму: 45 років тому, 1979-го, – ієромонах Антоній (Костюк), насельник Архангельського Замкового чоловічого монастиря в Луцьку.

22 лютого

День заснування храму: 20 років тому, 2004-го, – церква Великомучениці Світлани в Ковелі.

25 лютого

День народження: 45 років тому, 1979-го, – священник Роман Микитюк, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Лаврів Луцького райдек.

28 лютого

День висвяти: 25 років тому, 1999-го, – протоієрей Олександр Безкоровайний, віцеканцлер і старший капелан єпархії, клірик кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Господь благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також у календарному розділі сайту pravoslaviavolyni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

СПІВЧУТТЯ

ВІДІЙШОВ ДО ГОСПОДА ХУДОЖНИК-ІКОНОПИСЕЦЬ ВОЛОДИМИР ЖУПАНЮК

6 грудня на 77-му році життя після важкої недуги перестало битися серце талановитого митця.

Жупанюк Володимир Григорович народився 8 березня 1947 р. в с. Вовкові на Рівенщині. У 1971-му закінчив Київський державний економічний університет. У 1976–2003 рр. працював у Луцьку в художньо-оформлювальному комбінаті, самостійно вивчивши основи образотворчого мистецтва.

У 1986 р. організував свою першу персональну виставку. З того часу брав участь у багатьох обласних, всеукраїнських та міжнародних мистецьких заходах. Його імпрези відбулися в с. Колодяжне (1985 р.), Луцьку (1991, 1998, 2005–2006, 2017 рр.), Ковелі (1993 р.). У 2013-му став лауреатом обласної мистецької премії ім. Йова Кондзелевича.

Понад 40 літ Володимир Григорович працював у галузі образотворчого мистецтва. Особливим внеском у вітчизняну культуру стали його твори, котрі умовно називають картинами-іконами, а також власне ікони та полотна історично-церковної тематики. Для митця була притаманна

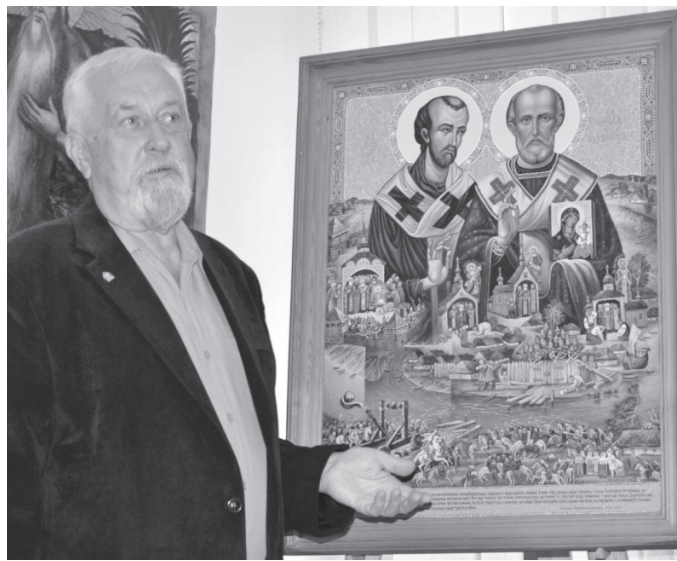
старанність у вивченні джерел, на які він спирався у ретельній, вдумливій роботі.

Чин похорону відбувся 7 грудня в кафедральному соборі Святої Трійці. Його очолив староста протоієрей Володимир Подолець. У скорботному слові душпастиря наголосив на скромності художника. Адже у побуті він був дуже простим і невибагливим. Вельми цікаво з ним було спілкуватися, бо говорив мудро і спокійно. Був особливою людиною і залишив нам у спадок свої видатні твори, серед яких три ікони – у вітаті цього храму: «Тайна вечеря», «Христос серед хлібів» і «Спас на морі Генізаретському». Характерно, що на всіх зображено волинський пейзаж.

Супроводжував богослужіння архієрейський хор «Оранта».

Похоронили митця на міському цвинтарі, що поблизу села Гаразджа.

Висловлюємо співчуття рідним Володимира Григоровича. Хай Господь оселить його там, де праведні спочивають.

Закінчення. Початок на с. 2, 3

ХРОНІКА

вона з сином Артемом переїхала з Харкова на Волинь, у Підгайці. Ставши на захист Батьківщини, він у вересні 2022-го отримав важке поранення і помер під час евакуації. Тож коли пані Віра одержала належні від держави виплати, звернулася до о. Івана з проханням допомогти придбати реанімобіль, який зможе рятувати життя бойових побратимів її сина.

Панотець зв'язався із парамедиками, аби довідатися, чого саме вони потребують. І коли з-за кордону привезли авто, його укомплектували дифібриляторами, кардіомоніторами й апаратом ШВЛ.

Тепер о. Іван, котрий займається духовно-гуманітарною підтримкою воїнів із 2014 року, доправить транспорт на передову.

Осели їх, Господи, в оселях праведних

У луцькому кафедральному соборі Святої Трійці відспівали полеглих захисників: 25 листопада – Артема Одінцова й Олександра Бортніка, 30 листопада – Олександра Баранова, 1 грудня – Анатолія Малесика, 8 грудня – Миколу Мялковського і Романа Образцова, 15 грудня – Юрія Волошина, 21 грудня – Віталія Ланшина й Ігоря Держая, 27 грудня – Віктора Афанасьєва, 28 грудня – Олега Демянчука й Артема Степчука.

Зо святими упокой, Христе, дітей Твоїх! Браття і сестри, пам'ятаймо в молитвах про наших воїнів.

Навчання для капеланів – спільно з американцями

У Волинській православній богословській академії вперше відбувся семінар для капеланів «Служіння ветеранам». Його організовано разом із університетом м. Кеннеса (КСУ), США, штат Джорджія.

21 листопада спілкувалися онлайн про те, над чим треба працювати військовим та медичним капеланам і як застосувати американський досвід в Україні. Це, зокрема, допомога при вибухових травмах, посттравматичних стресових розладах, суїцидальних симптомах.

Обговорювали профілактику професійного вигорання, питання співпраці священників із медичними фахівцями – психологами, психіатрами та терапевтами. Особливе зацікавлення викликала методика спілкування медичного капелана з пацієнтом.

Ведучим і перекладачем була професор КСУ Юлія Бабенко. У вебінарі взяли участь капелани, ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакін, викладачі та студенти.

КСУ (Kennesaw State University) – це громадська дослідницька установа. Входить до 6 % університетів США, які віднесені до найкращих наукових закладів. Зосереджується, зокрема, на таких аспектах: біомедицина та здоров'я, обчислювальна техніка й технології, людський розвиток і добробут, стійкі та безпечні спільноти.

ВПБА співпрацюватиме

з духовним вишем Криту

8 грудня у Волинській православній богословській академії відбулася зустріч

з генеральним директором Православної академії Криту (ПАК) професором Константіном Зорбасом.

За повідомленням сайту vpba.edu.ua, у ній взяли участь ректор протоієрей Володимир Вакін, викладачі та студенти.

Основною темою обговорення стали аспекти діяльності в галузях освіти, науки та душпастирства. Сторони окреслили шляхи майбутньої співпраці. Йшлося, зокрема, про обмін науковими знаннями між представниками академії, академічну мобільність студентів, спільну публікаційну діяльність. Отець Володимир детально розкрив важливість бібліотеки та видавничої справи як складових розвитку духовної школи.

Ці навчальні заклади активно сприятимуть взаємному обміну знаннями та науковому розвитку, так допомагаючи поглибленню душпастирської освіти в обох академіях.

Перебуваючи у Греції, 27 жовтня представники ВПБА та ПАК підписали договір про співпрацю.

У рамках візиту ВПБА відвідали екзарх Вселенського патріархату в Україні єпископ Команський Михайл (Аніщенко) й архимандрит Хризостом (Хаджиніколау).

На міжнародному заході про розвиток медкапеланства

Про це спілкувалися ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін та викладач цього вишу і медичний капелан протоієрей Назарій Бабій.

Ювілейний медичний форум «Медицина України та світу: основи, реалії та

стратегічні перспективи» проходив 13–15 грудня у Львові. Присвятили його 150-річчю Наукового товариства ім. Т. Шевченка (НТШ) та 125-річчю Лікарської комісії НТШ, організатором якого є Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.

Протягом трьох днів відбувалися тематичні пленарні засідання, симпозиуми, круглі столи, майстер-класи за участю провідних експертів США, Канади, Великобританії, Швейцарії, Нідерландів, Німеччини, Польщі та України. Дискутували про міждисциплінарні проблеми в умовах війни, сучасні методи реабілітації, питання громадського здоров'я, фармацевтичної галузі, медичного менеджменту, цифрової медицини тощо.

Панотці спілкувалися про розвиток медичного капеланства в Україні. Зокрема, о. Володимир був організатором панельної дискусії та виступив із доповіддю про підготовку освітніх сертифікованих курсів «клінічного душпастирства», а о. Назарій як учасник спеціалізованих курсів медичного капеланства Нью-Йоркського університету поділився міркуваннями у доповіді «Медичне капеланство – впровадження та перспективи розвитку в Україні».

Загалом форум відкрив простір для обговорення проблем медицини в умовах війни та надав можливість розглянути перспективи розвитку галузі.

Інформаційна служба єпархії

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку.

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 10.00 – 19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ЧИТАЙТЕ

ДИВІТЬСЯ

Передача «Духовна абетка»: середа – 20.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslaviavolyni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

Свідцтво про державну реєстрацію: ВЛ №219 від 03. 08. 2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії
Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)
Віддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligraf_tip_lutsk@ukr.net
Зам. № 96 Наклад 1010 пр. Передплатний індекс: 91241.

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Арсен ГРЕБЕНЮК (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonsistoria@ukr.net
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00

КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел. (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ

Канцлер - протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віцеканцлер - протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру - протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net Сайт - pravoslaviavolyni.org.ua info@pravoslaviavolyni.org.ua
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віталій СОБКО.
pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіальні відомості». hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор» – головний редактор дякон Сергій ПАНАЩУК

Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. blago@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 kljuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА

Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, garasd100@gmail.com

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЄПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'І

протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТИРСЬКОЇ ОПІКИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Голова – протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27

ВІДДІЛ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

Голова – ігумен Никодим (СМІЛИЙ). Тел. (068) 698-64-10

ЯК ЗМІНЮЮТЬСЯ УКРАЇНЦІ ТА ЯКА РОЛЬ ЦЕРКВИ У ЦЬОМУ

Підсумки року, що минув, підбив митрополит Луцький і Волинський Михаїл у телепрограмі «Духовна абетка» на «12 каналі» (ведуча Марія Вавринюк).

У 2023-му вперше всі парафії Волинської єпархії ПЦУ перейшли на новий календар і жодного спротиву цьому не було ані з боку духовенства, ані з боку вірян. «На нашу радість, ми зрозуміли, що більшість людей освічені й вони прийняли зміни. Допомогло і близьке розташування до кордону з європейськими державами. Звісно, є ті, що прив'язані до дат, але наші люди мобільні й швидко звикнуть до нового», – упевнений владика.

Перехід парафій з УПЦ в ПЦУ активніше розпочався після отримання Томосу 5 років тому. З того моменту Православна Церква України зміцніла і почала змінюватися. Відбулося багато радикальних речей. «Коронавірус і Церква – нові виклики: постало питання, як причащати, коли люди у масках, проводити богослужіння під час карантину... Війна для Церкви – теж сильний виклик: чи правити під час повітряної тривоги, де облаштувати укриття, як організувати роботу пунктів незламності, як гідно вшанувати загиблих героїв і багато іншого.»

Щодо того, як змінюється українці, архієрей зазначив: наша країна все ще не може поз-

бутися ярма радянщини. Він нагадав слова з Біблії, де сказано, як Мойсей 40 років вів обраний народ пустелею, доки не вимерли всі, хто через «рабське мислення» тяжів до Єгипту: «Всі, хто вийшов з Єгипту, не увійшов у Землю Обітовану. А ми живемо серед комсомольців та їхніх дітей при владі. Ці діти у своїх батьків навчилися гіршого, бо застали 90-ті

роки, коли красти можна було все. І, з одного боку, було відомо про європейські цінності, що красти не можна, а з іншого – він так навчився у своїй комсомольській сім'ї. Зауважте поведінку пересічного волинянина: кордон переїхав – і вже пристебнув пасок безпеки, бо там за це штраф. Переїхав в Україну – пасок відпустив і відчинив вікно, щоб викинути

недопалка. А що змінилося? Межа в кілька кілометрів, де людина поводить себе по-одному, а потім по-іншому. Якби покарання за таке було жорсткіше, все було б інакше».

Аналізуючи нинішні військові реалії в країні, митрополит упевнений: так, треба градувати воїнів за станом здоров'я, сімейними обставинами, за навичками, але захищати країну – це обов'язок кожного. Є серед військовослужбовців і представники єпархії – два монахи, які зараз перебувають на «нулі», військові капелани, які «не втомилися» і з гідністю несуть свою службу. А щоб ворог не потирав рук від можливих наших невдач на фронті, слід активніше працювати українським пропагандистам, нагадуючи позитивні сторінки в історії, де росіяни програвали у війні з українським народом. А такі факти були, каже високопреосвященний.

«Жити треба по-євангельськи, а це – не бути байдужим, ревню вірити і берегти своє життя та й взагалі жити на основі правди, без будь-якого лукавства чи задурювання. Бо брехня загубить суспільство. А коли ми самі себе дуримо – це найгірше... Якщо хочемо мирного і гарного життя, треба ставати європейцями не формою, а змістом», – підсумував владика Михаїл.

Олена МАЮК

РОЗДУМИ

КУПИ МЕЧА

Нині обов'язковим доповненням до традиційних побажань здоров'я, гараздів та успіхів стала вистраждана воєнним лихоліттям фраза: «...і перемоги! Якнайскорішої перемоги!». Всі уже втомилися від стресів і чекають постійно переможних звершень нашого війська на фронті. Західняків вибухи ракет турбують зрідка, проте з телефіру бачимо справжнє пекло, де зрівнюються із землею міста і села. Багатьох родин і сімей торкнулося горе втрат, коли повертаються бійці на рідну землю – у рідну землю... Важка дорога до перемоги, жертвний путь багатостраждального українського народу до свободи і незалежності.

Хто ж наближає омріяну звиягу і забезпечує душевний спокій і відносний мир? Тільки воїни в амуніції зі зброєю в руках? Далєбі, що ні. Ми всі як один маємо стати на захист Батьківщини. Хто чим може: служінням у рядах ЗСУ, волонтерством, самовідданим тру-

дом у тилу. А не тільки «вельми схвилюваним» чеканням перемоги. Ми всі нині перебуваємо на історичному шляху визволення.

Колись Петро відповів Ісусові: «Господи, з Тобою я готовий і у в'язницю, і на смерть іти. Він же промовив: кажу тобі, Петре, не заспиєш півень сьогодні, як ти тричі зречешся, що не знаєш Мене» (Лк. 22:33–34). Чи не бачимо ми відображення цих слів у воєнному сьогоднішні? Мільйони військовозо-

бов'язаних чоловіків, потенційних воїнів виїхали за кордон і «очікують побіду», сподіваючись зберегти власне життя для мирного повернення додому. А скільки цілком ніби адекватних людей, викрикуючи патріотичні гасла, маскуються під «борців», а насправді ведуть звичний спосіб життя – корупційну діяльність аж до розкрадання гуманітарної допомоги нашим воїнам.

Скільки півнів має проспівати тривогу, аби ці люди нарешті зрозуміли Божу сутність

буття? Бо Господь, звертаючись до апостолів, сказав: «...коли Я посилав вас без мішка, і без торби, і без взуття, чи мали ви в чому нестаток? Вони відповіли: ні в чому. Тоді Він сказав їм: але тепер хто має мішок, нехай візьме також і торбу, а в кого немає, нехай продасть одяг свій і купить меч» (Лк. 22:35–37).

Отже, не зирити ласими очима на привабливі речі гуманітарки, не ховатися в куцах від мобілізації на святу справу визволення ближніх від ворога, а допомагати нашим оборонцям хто чим може. Не тільки ждати перемоги і підвищення зарплати чи пенсії, а віддавати якомога більше для війська, для його кращого озброєння і кувати тим спільним мечем перемогу. Кувати самим, разом, жертвовно, так, як вчить нас Той, хто подарував Своєю смертю вічне життя для нас.

Віталій КЛИМЧУК

СВЯЩЕННИЧИЙ ШЛЯХ

30 РОКІВ ТОМУ ПРОТОІЄРЕЙ МИКОЛА ЦАП СТАВ ПРЕСВІТЕРОМ

Ієрейська висвята канцлера нашої єпархії, викладача Волинської православної богословської академії, настоятеля парафії Великомученика Юрія Переможця в Луцьку, відбулася 26 грудня 1993 р.

З цієї нагоди митрополит Луцький і Волинський Михаїл, Управління єпархії, колектив ВПБА, духовенство, парафіяни щиро вітали душпастиря, бажаючи многих і благих літ на ниві Церкви Христової.

Ювіляр народився у священничій сім'ї. Після навчання у Львівській духовній семінарії УАПЦ митрополит Луцький і Волинський УПЦ КП Іоан (Боднарчук) висвятив його на диякона, а за тиждень – на пресвітера. З 1994-го о. Микола очолює вищезазначену

громаду. В тоді ще Волинській духовній семінарії був секретарем, бібліотекарем. Львівську духовну академію закінчив у 2002-му, а вже з наступного року – секретар єпархіяльного управління.

Протоієрея Миколу Цапа справедливо вважають невідомим дослідником церковної історії, яку він викладає у ВПБА. В 2008 р. панотець став магістром релігієзнавства, завершивши навчання в Національному університеті «Острозька академія».

Нагороджений орденом Святителя Миколая Чудотворця.

Віктор ГРЕБЕНЮК

ЯКИЙ РІВЕНЬ НАШОЇ ВІРИ?

Якщо йдеться про віру як християнську чесноту, то це внутрішня переконаність людини в існуванні Бога, пов'язана з великою довірою до Нього як Благого і Мудрого Вседержителя та з бажанням і готовністю дотримуватися Його всесвітньої волі. Слово «віра» старогрецькою мовою звучить як «емуна» – від слова «аман», вірність. Тобто «віра» – поняття дуже близьке до поняття «вірність, відданість».

Апостол Павло каже, що «віра ж є здійснення очікуваного і впевненість у невидимому» (Євр. 11:1), що «без віри догодити Богові неможливо» (Євр. 11:6) і що Християнство – «віра, яка діє любов'ю» (Гал. 5:6).

Є три рівні віри, три ступені духовного сходження, що випливають із трьох сил душі (розум, почуття, воля). А саме: віра як розумова впевненість, віра як довіра і віра як відданість, вірність.

1. Віра як впевненість – це визнання факту існування Бога. Така віра майже не впливає на життя людини, не змінює її внутрішній світ. Творець тоді для людини – лише один із об'єктів всесвіту: наприклад, є планета Марс, а є і Господь. Отож така людина не завжди узгоджує віру зі своїми вчинками, не намагається вибудовувати своє життя за вірою, а переважно діє за принципом «я сам по собі, а Бог Сам по Собі».

2. Віра як довіра. На цьому рівні людина не просто погоджується з існуванням Сущого, але відчуває Його присутність. У разі скорботи чи життєвих труднощів згадує про Всевишнього і молиться. Довіра передбачає надію на Бога й людина вже намагається жити відповідно до віри. Втім, якщо дитина довіряє своїм батькам, це ще не означає, що завжди слухатиметься їх. Іноді діти користуються батьківською довірою для виправдання

своїх провин. Подібно й у духовному житті: з такою вірою людина рідко бореться зі своїми гріховними звичками, нечасто готова чимось пожертвувати для Бога.

3. Віра як вірність – найвищий ступінь. Саме цього чекає від нас Отець небесний: «Якщо любите Мене, то дотримуйтесь Моїх заповідей» (Ін. 14:15). Справжня віра – це не тільки визнання, що Господь є (це розуміють навіть біси – Як. 2:19), не тільки довіра, а й узгодження своєї волі з Божою. Істинна любов немислима без вірності, коли віра стає основою думок і вчинків, передбачаючи і внутрішню працю над собою, і перемогу над своїми пристрастями, і здобуття інших євангельських чеснот.

Як не втратити віру в себе? Якщо в інтернеті задати пошук на це запитання, то переважно знаходимо поради психологів. Вони, мабуть, слушні, але насамперед треба шукати, що з цього приводу каже Бог. Віру в себе слід зміцнювати через віру в Господа.

Коли люди вперше втратили віру в себе, позбутися впевненості, душевної стійкості? Тоді ж, коли вперше згрішили. Біблійна книга Буття оповідає, що після порушення заповіді Адамові і Єві стало соромно, страшно, почало гризти сумління і вони позбавилися душевного спокою.

А що відбувається, коли людина очищається від гріха, прагне бути такою, як передбачено Творцем? Тоді вона може сказати те саме, що мовив апостол Павло в Посланні до філіп'ян: «Усе можу в Ісусі Христі, Який мене зміцнює» (Флп. 4:13). Усе можу! Так висловиться лише той, хто через сильну віру в Бога знайшов міцну віру в себе.

Підготував протоієрей Віталій СОБКО